SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CII. No. 32. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 17, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 17-го ЛЮТОГО 1995 р. Ч. 32. РІК CII.

ВЕРХОВНА РАДА ЗБУНТУВАЛАСЯ ПРОТИ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА

Київ (Р. Р.). — Тут у вівторок, 14-го лютого, на сесії Верховної Ради України розглядалася скарга групи депутатів Верховної Ради, яких 30-го січня не пропустили на засідання Координаційного комітету боротьби з корупцією і організованою злочинністю. На виступ записалися 50 депутатів і обговорення було дуже бурхливим.

З різкою промовою з цього приводу виступив голова парляментарної Комісії з питань регляменту і депутатської етики Петро Шейко. Він критикував вислів „команда Президента" і сказав, що Україні потрібно мати Президента, „а не капітана якоїсь команди, інтереси якої йому дорожчі за істину". Критикували Адміністрацію Президента і її керівника Дмитра Табачника як „ліві", так і „праві". Але й були тверезі виступи депутатів, які сказали, що Президента критикувати можна і треба, але не варто зчиняти таку бурю навколо дріб'язкового випадку й оголошувати Президента мало не зрадником. З'ясувалося, що для участи у засіданні Координаційного комітету боротьби з корупцією подавалися заяви. Усім, хто таку заяву подав, були видані перепустки. А хто не подавав заяву, тих не пропустили, а не пропустили одного з депутатів, який мав перепустку, але запізнився на кілька хвилин.

Вирішено доручити двом комісіям з правних питань вивчити питання про правомірність створення Адміністрації Президента, про правомірність її статусу й також уповноважень поодиноких осіб.

На вимогу багатьох депутатів знову було поставлено на голосування питання про відновлення прямих радіопередач із залі нарад. Цього вимагали як демократи, так і соціялісти. Щоправда, дехто хотів цього тільки на словах, бо коли дійшло до голосування, то питання про прямі передачі праці парляменту не було схвалене. Цікаво, що в цей день працю сесії по радіо передали повністю тому, що розглядалося питання про Адміністрацію Президента.

Л. КУЧМА ВІДВІДАВ ЛЬВІВ

Київ (Р. Р.). — У понеділок, 13-го лютого Президент України Леонід Кучма вилетів до Львова для зустрічі з керівництвом области та ознайомлення з працею Львівського автобусного заводу, який тепер називається виробничим об'єднанням ЛАЗ. Президента та членів урядової делегації зустріли на летовищі голова Львівської Обласної Ради Микола Горинь та інші керівники области.

Під час відвідин ЛАЗ, Президент і супроводжуючі його особи ознайомилися з виставкою найновіших моделів автобусів, тролейбусів та інших машин. Пізніше відбулася спільна нарада з керівниками виробничого об'єднання, на якій обговорювалися питання збільшення випуску автобусів з економічними дизельними моторами. З цієї зустрічі Президент Кучма виніс враження, що львів'яни не лише розпочали справжнє виробництво, але й дбають про майбутнє галузі. З огляду на це, Президент вважає за необхідне надавати виробничому об'єднанню допомогу з боку держави. На державну допомогу, сказав Президент, заслуговують ті підприємства, які справді хочуть і вміють працювати. Сьогодні держава підтримає їх, а завтра вони дадуть прибуток у державний бюджет.

Ті ж підприємства, які не здатні виготовляти конкурентноздатну продукцію, не вміють перепрофілюватися, повинні бути закриті, сказав Президент України.

В другій половині дня Л. Кучма провів нараду з керівництвом области, на якій мова йшла про шляхи виходу з глибокої кризи.

Щодо політичної реформи, то Президент знову наголосив на необхідності ефективної вертикалі виконавчої влади і чіткого розмежування уповноважень законодавчої і виконавчої влад. На його думку, справжня розбудова України значною мірою залежить від тісної співпраці центральної і регіональних структур влади.

По закінченні наради Президент сказав журналістам: „Потрібно менше політичних роздумів, а якомога більше конкретної праці". Президент Кучма також повідомив, що він має намір трохи полікуватися в Трускавці й під час лікування підготуватися до річного звіту на Верховній Раді України.

УРЯД АФГАНІСТАНУ ПЕРЕДАСТЬ ВЛАДУ

Ню Йорк. — Офіційний представник генерального секретаря ООН Ахмед Фавзі повідомив, що здійснювана під егідою ООН підготова до передання влади в Афганістані тимчасовій керівній раді закінчиться до 20-го лютого. „Це буде знаменита подія, адже передання влади відбудеться мирним шляхом, після чого буде проголошено припинення вогню в межах усієї країни",— сказав А. Фавзі.

Афганське керівництво нарешті згодилося передати владу тимчасовій раді, але вимагає гарантій, що його противники „не використають ситуацію у власних інтересах". Офіційний Кабуль попросив Організацію Об'єднаних Націй виступити гарантом „невідновлення війни і підривної діяльности".

На думку афганського уряду, в рамках запропонованого ООН механізму треба створити комісію, яка перебере владу.До складу тієї комісії мали б увійти по одному представникові від кожної з дев'ятьох партій, а також таке або й більше число урядовців від усіх центрів влади в країні. Крім того, членами комісії обов'язково повинні стати деякі знані вчені, громадські діячі, а також відомі афганці з-за кордону.

ЗСА ПРОПОНУЮТЬ СКАСУВАТИ АНТИСЕРБСЬКІ САНКЦІЇ

Вашінгтон. — Представники Білого Дому повідомили, що президент Билл Клінтон запропонував тимчасово скасувати економічні санкції щодо Сербії, якщо Београд офіційно визнає державну незалежність Боснії та інших колишніх югославських республік.

Вашінгтонські політики є певні, що цей плян допоможе продовжити з тяжкими труднощами досягнуте чотиримісячне замирення і унеможливить перекинення війни на територію Хорватії.

Пропозицію американського Президента схвалили члени так званої „контактної групи", до складу якої входять представники ЗСА, Англії, Франції, Німеччини і Росії. Дотепер ця група не спромагалася виконати свою місію, тобто знайти компромісове рішення боснійської проблеми.

Президент Б. Клінтон запропонував сербському президентові Слободану Мілошевічу скасувати заборону на доставу нафти, а також обмеження на торгівлю з іншими країнами. Крім того, С. Мілошевіч повинен дати згоду на присутність досить великої кількости спостерігачів у межах сербського кордону. Це потрібно для того, щоб міжнародна спільнота могла переконатися, що Београд дотримує свого слова і вже не постачає зброї боснійським і хорватським сербам. С. Мілошевіч приблизно півроку тому пообіцяв, що припинить доставу зброї, однак невдовзі з'ясувалося, що військові вантажі проходили через сербсько-хорватський кордон, а його спостерігачі ООН не контролювали.

Представники американської Адміністрації підкреслили, що санкції можуть бути скасовані тільки тимчасово і у випадку, коли сербський лідер знову порушить своє слово, санкції відразу набудуть попередньої чинности.

Зусилля „контактної групи" серби звели нанівець своєю відмовою визнати кордони відведених для них територій, які охоплять 51 відсоток боснійських земель. 49 відсотків має відійти до хорватсько-мусульманської федерації. Тепер серби контролюють майже 70 відсотків боснійської території.

НОВАЦЬКА КОСТЮМІВКА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Новацтво Пластової Станиці в Ню Йорку влаштовує новацьку костюмівку під назвою "Пригода в музею", яка відбудеться тут у неділю, 5-го березня, о год. 2-ій по полудні у Головний залі школи св. Юра, Шевченко плейс між 6-ою і 7-ою вулицями. Виступить новацтво під проводом Пані Гніздових. Крім виступу новацтва, у програмі — гри, льотерія та буфет.

Вбили заради долярів

Київ (Р. Р.). — Тут 13-го лютого директор українсько-еспанського підприємства, повернувшись додому, знайшов у калюжі крови тіла своєї дружини і дворічного сина. Вбивство сталося серед білого дня у Києві на вулиці Бальзака.

У вбивстві підозрівається 22-річного помічника директора того ж підприємства. Недавно він позичив у свого начальника доляри на проценти, а віддати вчасно не зміг. Тоді він вирішив вкрасти їх у самого директора. В неділю він прийшов до директора в гості. Разом випивали, грали в карти. Наступного дня з'явився зі своїм колишнім охоронцем. Господиня відчинила двері помічникові свого чоловіка, а той її зарізав кухонним ножем, нанісши шість поранень. Зупинився лише тоді, коли ніж зламався. Інший ніж зігнувся, тоді він взяв ще й третього ножа, щоб завершити свою криваву справу. Дитину задушив мотузком.

Злочинець зі своїм приятелем все перерив у мешканні, але долярів так і не знайшов. Потім прийшов на працю, ніби нічого й не сталося. Слідчі швидко встановили коло знайомих родини загиблої і вийшли на слід заступника директора підприємства.

Напередодні трагедії біля 3-ої год. дня в кооперативну крамницю „Ласкаво просимо" зайшли двоє невідомих у масках і, погрожуючи зброєю, пограбували крамницю, прихопивши чотири шкіряні піджаки та 10 міл. карбованців. Це було на вулиці Кіквідзе.

На Хрещатику близько шостої години вечора двоє невідомих напали на кореспондента німецького інформаційного агентства ДПА, погрожуючи зброєю, відібрали в нього 200 амер. дол., 50 німецьких марок та ручний годинник.

Ю. ШУХЕВИЧ ПЕРЕДБАЧАЄ КРАХ УНА-УНСО

Київ (Р. Р.). — Тут у газеті „Кієвскіє Ведомості" ч. 25 надрукована інформація Сергія Карнаухова із Львова, у якій розповідається про розкол серед членів УНА-УНСО.

Автор замітки пише, що Ю. Шухевич пішов з посту головнокомандуючого УНСО через конфлікт з молодшим поколінням. Щоправда, сам Ю. Шухевич сказав, що він це зробив з причини родинних обставин і що він хоче залишитися в організації.

Новим головнокомандуючим став Олег Вітович, який має власні погляди і молодечу запальну вдачу. Отож, пише Карнаухов, усі чекали скандалу. Та перемогла молодість. Нерви, мовляв, здали у Шухевича і він скликав пресову конференцію, на якій розповів, що відбувається в організації.

На думку Шухевича, поштовхом до компромітації УНА стала велика популяризація ідеї українського націоналізму на виборах, що, природно, багато кому не сподобалося. І тут проявив себе Український Націоналістичний Союз — „своєрідна масонська льожа, яка захопила владу в УНА, домагаючись усунення всіх найкращих представників організації". Шухевич сказав, що створена чотири роки тому УНА ставила за мету об'єднати навколо себе всі національно-патріотичні сили, а теперішні її керівники зробили все, щоб УНА як політична сила перестала існувати. Вітович, на його думку, є лише маріонеткою в чужих руках. Молодь компромітує організацію, перетворивши її в „ракетерські групи". Через те в організації настав розкол.

Шухевич отримує погрози телефоном, але його непокоїть, що буде з тими молодими УНСОвцями, які тепер розгубилися і не знають до якого берега пристати. На думку Шухевича, УНА-УНСО незабаром зійде з політичної карти України.

Українець отримав стипендію М. Вернера

Київ (Р. Р.). — Газета „Киевскіє Ведомості" з 15-го лютого повідомила, що британське міністерство закордонних справ 7-го вересня 1994 року запровадило щорічну стипендію імени Манфреда Вернера, колишнього генерального секретаря НАТО. Ця стипендія присуджується військовим старшинам або цивільним особам з країн-членів ініціятиви „Партнерство для миру". Кандидата запрошують на курси британського міністерства оборони.

Першим стипендіятом став полковник Анатолій Андрієвський з України, який від 1-го січня 1995 року навчається на курсах в Королівському коледжі оборонних досліджень. Сертифікат на стипендію вручив полк. Андрієвському міністер закордонних справ Великобританії Дейвид Дейвис. Всі видатки за його навчання покриває міністерство закордонних справ Великобританії, як також і триденну спеціяльну програму, під час якої полк. Андрієвський зустрінеться з першими офіційними особами британських міністерства закордонних справ, міністерства оборони і відвідає низку британських компаній.

ВІДБУДЕТЬСЯ ВЕЧІР ПОСВЯЧЕНИЙ ШЕСТИДЕСЯТНИКАМ

Ню Йорк. — Тут у приміщеннях Наукового Товариства Шевченка, 63 Четверта авеню, відбудеться в п'ятницю 17-го лютого заходами пластового куреня „Верховинки" літературно-музичний вечір п. з. „Шестидесятники: ролі і долі". У вечорі беруть участь Ніна Матвієнко, Остап Ступка, Надія Світлична, Леонід Грабовський, Іриней і Доріян Юрчуки. Початок вечора о год. 6:30, а прибуток призначений для Музею Шестидесятників у Києві. Вступ від особи 10 дол.

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ перерішила 238 голосами, що поодинокі стейти чи міста мають самі рішити в який спосіб використовуватимуть бюджет призначений на поборювання злочинів. Цим рішенням, що запало 14-го лютого, Палата Репрезентантів перекреслила пропозицію Президента, яка була прийнята минулого року, про збільшення числа поліціянтів із призначеним на це високим державним бюджетом, що виносив 8.8 біл. дол., через п'ять років на зарплату для 100,000 поліціянтів. Президент заповів, що поставить вето до цього рішення, якщо воно перейде в Сенаті.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ Ню Йорк Джордж Патакі не хоче підтримати закону, в якому у цьому стейті мали б дуже гостро судити за кримінальні провини і тим видавати відносно багато присудів смерти. Тому, що заходить різниця поглядів на цю тему поміж демократами і республіканцями, губернатор хоче тепер бути посередником в цій справі та запропонувати закон, який задоволив би всіх.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ Рудольф Джуліяні запропонував 14-го лютого проєкт бюджету для міста Ню Йорк, який показує найбільше звуження видатків адміністрації від 1930 року. Пропозиції зменшення видатків торкаються в першу чергу допомоги для безробітних та бідних, які мали б бути зменшені у порівнянні із попереднім роком на 23.6 відсотка, як і для бездомних, утримання в'язниць, парків, санітарних споруд і шкіл. Посадник оправдує свої пропозиції на зменшення бюджету тим, що досі адміністрація міста була надто щедра у своїх видатках.

ГРУПА ЛІКАРІВ, що провірює навчання для тих, що закінчили медичні студії та їх доповнюють у вимаганій програмі, запропонувала тепер вимогу дошколу поліжників та лікарів жіночих недуг у переведенні абортів. Програма однак дозволяє на виключення із дошколу тих молодих лікарів і ті лікарні, які є через свої релігійні переконання є противниками абортів.

В НЮ ЙОРКУ ДІЙШЛО до бійки і стрілянини на 42-ій вулиці, в якій група представників муринів та еспаномовних осіб домагалася, щоб взяти їх на працю, яка саме у середмісті відбувалася. Непорозуміння на тему зайнятя при міських роботах поміж тими, що зайняті і тими, що бажають дістати працю тепер трапляються дуже часто. Тим разом у бійці взяло участь понад 30 осіб, з того дві були поранені, а одну арештовано.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ розглядає тепер видатки на позички для студентів. Як виказує державний бюджет, програма допомоги студентам „з'їдає" річно 32 біл. дол. Республіканці бажають ці видатки обмежити, але Президент заповідає, що буде боронити потребу такої програми, яка охоплює половину всіх студентів вищих шкіл ЗСА.

У СВІТІ

В МОСКВІ відбулася презентація книжки колишнього російського прем'єр-міністра, голови партії Демократичний вибір Росії Єгора Гайдара „Держава і еволюція". Між іншим, автор пише:„Якщо в найближчий час не почнеться відновлення виробництва, а з ним і покращання життя людей, то спільнота, відчувши себе остаточно ободреною, може вибухнути самовбивчим бунтом, або втонути у безпросвітній апатії". Є. Гайдар пропонує обмежити функції держави ділянкою боротьби зі злочинністю та інфляцією.На його думку, першорядними обов'язками держави є стимулювати інвестиції, в тому числі закордонні, дбати про екологію, освіту, охорону здоров'я, науку і культуру, про бідних і непрацездатних. Є. Гайдар гостро полемізує з носіями „державної ідеї" і передбачає, що ця політична лінія закінчиться „приватизацією влади", тобто приведе до скасування політичних, економічних і громадських прав суспільства.

КВЕБЕКСЬКИЙ партійний бльок, який домагається відокремлення франкомовної провінції Квебек від Канади, зазнав поразки в частинних виборах до федерального парляменту. Обидва кандидати, які бальотувалися на місця у палаті громад у двох виборчих округах провінції, програли суперникам з Ліберальної партії, що виступає за збереження єдности канадської федерації. На думку спостерігачів, ці частинні вибори у Квебеку великою мірою виявили наставлення виборців, яким у цьому році під час референдуму доведеться висловитися за чи проти проголошення Квебеку незалежною державою.

ЕКСПЕРТИ знаного у цілому світі алмазного синдикату „Де Бірс" стверджують, а спеціялісти Інституту геохемії, мінералогії та рудоутворення Національної Академії Наук України підтверджують, що Донбас у буквальному розумінні слова стоїть на алмазах. Декілька років тому поблизу села Стара Ласта українські геологи знайшли кімберліти, а зовсім недавно натрапили на дві так звані „трубки вибуху". Іншими словами, мова йде про перше в Україні алмазне родовище, яке, на думку багатьох вчених, є одним з найбільших у світі. Згідно з підрахунками економістів „Де Бірс", Україна могла б щороку діставати від продажу донецьких алмазів до 18 біл. дол. Пробема полягає в тому,що республіка на має грошей, щоб заснувати нову для неї галузь алмазної промисловости.

РОБІТНИКИ сибірських областей Росії готуються до масових акцій протесту у зв'язку з тим, що декільком десяткам великих підприємств загрожує закриття. Згідно з даними Світового банку, Новосибірська область дотепер посідала третє місце в Росії за рівнем мілітаризації промисловости. В самому Новосибірську, місті з тримільйоновим населенням, у військово-промисловому комплексі було зайнято 44 відсотки працюючих. Військову продукцію виготовляли 33 підприємства. Більшість з них тепер мають більйонові борги, бо уряд удвічі зменшив для них бюджет. Саме профспілки обороних галузей є ініціяторами масових маніфестацій протесту, учасники яких вимагають негайної резиґнації уряду Росії.

ЦИМИ ДНЯМИ В МОСКВІ відбувся установчий з'їзд нової партії під назвою Демократична альтернатива. Заступник голови партії Ігор Яковенко повідомив, що ДА не виступатиме у парляментарних виборах самостійно, а висуне своїх кандидатів спільно з депутатською фракцією „Яблоко". І. Яковенко сказав також, що його партія вважає російську агресію в Чечні злочином проти людства і пропонує зі створенням конституційного суду розпочинати процедуру оскарження президента Бориса Єльцина.

Україну відвідав голова військового комітету НАТО

Київ (Р. Р.). — Сюди 15-го лютого прибув фельдмаршал Річард Вінсент, голова військового комітету НАТО.

Після зустрічі з прем'єр-міністром України Валерієм Шмаровим гість сказав, що поширення НАТО за рахунок нових партнерів можливе, але до цієї проблеми треба підходити з огляду на загальну безпеку країн Північно-атлянтичного оборонного союзу. Вінсент сказав, що має особливе зацікавлення Україною, оскільки вона перша приєдналася до програми „Партнерство для миру" і в цій державі, єдиній в СНД, є цивільний міністер оборони.

В. Шмаров сказав, що під час розмови з Вінсентом обговорено політичні напрямки НАТО-Европа, НАТО-Росія та інші питання спільного зацікавлення.

Пізніше фельдмаршал зустрівся з начальником генерального штабу Збройних Сил України Анатолієм Лопатою, прем'єр-міністром України Віталієм Масолом і міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком.

Формується нове освітнє партнерство

Піттсбурґ. — Вища школа індустріяльної адміністрації при Карнегі Меллон університеті повідомила, що отримала дотацію в сумі 1 міл. дол. від Американської агенції міжнародного розвитку для зформування освітнього партнерства з Міжнародним Інститутом Менаджменту в Києві. Головною метою цього партнерства є допомогти закласти нові підвалини та структури для економічних перемін і розвитку в Україні на підставі наукової діяльности базованої на ринковій економіці.

Згідно з твердженням д-ра Роберта Салливана, декана Вищої школи індустріяльної адміністрації — це партнерство є конечним у цей переходовий від державою керованої до ринкової економіки час. „Уряд України та народ зобов'язалися прямувати до приватизації і ринкової економіки, але понад політичної та економічної нестабільности, залишили країну цілковито не готовою включитися у світовий ринок. Українці мають дуже мало досвіду в розробленні торговельних стратегій та плянів,оцінці фінансових рисків, роблення економічних рішень, чи у керуванні приватними підприємствами".

Д-р Ричард Саєрт, колишній президент Карнегі Меллон університету та професор економіки і менаджменту, уважає, що таке партнерство буде дуже важливим кроком допомоги керівникам України у переході до ринкової економіки. „Для успішного, переходу до конкуруючої ринкової економіки, Україні доконче потрібно вишколених керівників. Нами подана освітня допомога буде якраз цим конечним середником у назріваючих змінах".

Програмою спільно керуватимуть д-р Р.Салливан і Андрій Масюк, головний директор Київського Міжнародного Інституту Менаджменту в Києві, а професори обидвох шкіл і експерти ІС2 Інституту в Остин, Тек, будуть допомагати.

Мільйони долярів повертаються в Україну

Київ (Р. Р.). — Тут днями арештовано Ігоря Калугіна — економіста АКБ „Україна", який за допомогою підставних документів відправив за кордон на рахунок своєї фірми 3,950,000 дол. Фірма називається Айрон глов індастріс і її розрахунковий рахунок міститься в Женеві у банку СКС Альянс. Гроші туди перераховувалися у листопаді-грудні 1994 року.

Калугіна звинувачують за статтею 86-І Карного кодексу України у викраденні валюти в особливо великих розмірах. Гроші, в сумі 3,899,000 долярів повернено в банк „Україна". Решту Калугін витратив. На його майно накладено арешт до вирішення справи в суді. Частину грошей він встиг перевести на рахунок в одному з банків Москви.

Було повідомлення, що Калугін відкрив власний рахунок і на Багамських островах, але перевести туди валюту не встиг. Попався він не тому, що добре працюють правоохоронні органи, а тому, що сам хвалився своїми успіхами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Варварство Другої світової війни

13-го лютого ц.р. відбулася у Дрездені, одному з найкращих міст Німеччини, сумна зустріч офіційних представників Америки, Великобританії і Німеччини у зв'язку з 50-річчям бомбардування Дрездену летунством Америки і Великобританії з трагічним вислідом — близько 40,000 убитих. І це майже виключно цивільних осіб, та перетворення мирного міста в руїни. По нинішній день німецька політична публіцистика призадумується над винуватцями цього знищення відкритого міста, в якому не було ніяких військових об'єктів. Американські телевізійні коментатори пояснюють, що метою того бомбардування Дрездену було зламати німецьку мораль та прискорити кінець війни. Це виправдування подій мало офіційну аргументацію скинення Америкою атомових бомб на японські міста Нагасакі й Гірошіму. Зруйнування Лондону — міста музеїв і бібліотек — було проявом прикметного для Другої світової війни варварства.

Ще у Першій світовій війні збережено деякі рештки традиційного джентлменства: Австро-Угорщина і Німеччина проголошували „ультимативні" ноти і розпочинали воєнні дії, коли друга сторона відкидала ультиматум. Військо щадило міста і села ворожої країни, і воювало лише проти війська. Зберігано теж постанови Женевської конвенції про права військовополонених, про виміну ранених полонених і про прояви льояльности.

Друга світова війна все те знехтувала. Почалося застосування принципу воєнної тактики моменту заскочення ворога без уваги на можливі жертви цивільних осіб, включно з дітьми і жінками.

Німці почали Другу світову війну скиненням бомб на всі важливіші залізничні вузли по всій території Польщі, щоб спаралізувати комунікаційну можливість польського війська. Попереду наступаючих змоторизованих військ їхали мотоциклісти зі скорострілами, які вводили у ворожі ряди і вороже запілля заколот і паніку.

Подібна зміна стосувалася і полонених. Старшини і підстаршини, які скінчили школу резервових старшин, були звільнені від будь-якої фізичної праці і мали менш-більш пристойне життя у полоні. Друга світова війна все це перекреслила і на місце джентлменства та людяности прийшли брутальність і жорстокість і воно стосувалося всіх воюючих сторін. Коли німці винайшли ракети на коротку віддаль, вони обстрілювали тими ракетами Лондон і Оксфорд — осідок славетного університету.

Колись війна була цілком іншого характеру, війна виховувала фізично і психічно. Сьогодні війна так достосована до принципу Макіявеллі „Всі засоби добрі, які ведуть до цілі", що стала страхітливою машиною, якої можуть бажати собі тільки особи, умово невідповідальні. Колись війна мала посмак романтики — тепер техніка заступила романтику.

Ласка Господня, правдиве чудо, що сучасна держава Україна народилася без пролиття крови. Але військо потрібне. І треба ставитися з найбільшою пошаною до військової уніформи, бо ті, які її носять, мають боронити свою батьківщину без уваги на небезпеку для власного життя. Українці не дуже шанували свою уніформу. За царату йшли „в солдати" — це була кара. І в Західній Україні не було тяги до війська. Високу військову школу у Відні, Терезіянум, закінчили одиниці. З вибухом Першої світової війни єдиним генералом-українцем в австрійській армії був Віктор Курманович, а найвищий військовий ступінь в Галичині мав полковник Мирон Тарнавський, підвищений швидко до ступеня генерала. Але перелам стався у добі добровільного легіону Українських Січових Стрільців. В Україні постала Дійова Армія УНР, Українська Повстанська Армія створила воєнну легенду і тактику партизанки, а 1-ша УД УНА „Галичина" — це вже було модерне, першорядно вишколене військо, яке покрило себе ореолом романтики і здобуло безсмертний лавровий вінок у битві під Бродами.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Олександер Серафин

НАСЛІДКИ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ В МЕХІКО

Святкування першої річниці підписання торговельного договору між ЗСА, Канадою та Мехіко (НАФТА) було затемнене приготуванням пляну допомоги для Мехіко в його економічній кризі і підсумками 1994 року.

За даними Об'єднаного економічного комітету Конгресу ЗСА, НАФТА спричинився до втрати 10,000 місць праці в ЗСА, не зважаючи на 20-відсоткове збільшення експорту до Мехіко. Криза мехіканського песа посилюватиме цей напрям і робитиме американський імпорт навіть дорожчим у Мехіко, ніж в 1994 році. Купівельна спроможність мехіканців різко впала в наслідок економічної кризи і це спричинить втрату тисячі місць праці.

Передбачають, що американський експорт до Мехіко впаде більш ніж на 20 відс., або 11 біл. дол. Минулого року ЗСА мали торговельний лишок з Мехіко в сумі п'ять більйонів долярів. Федеральний резервний банк в Далласі, Тексас, передбачає втрату 20,000-30,000 місць праці, а приватні економісти вважають, що втрата буде понад 100,000 місць.

Ніхто не передбачає швидкого відбою песа чи мехіканської економіки. Економісти вважають, що навіть із зовнішньою гарантією, американський експорт до Мехіко впаде, а мехіканський експорт до ЗСА піднесеться. Інші заповідають, що безробіття в ЗСА в 1997 році становитиме 6,1 відс. замість 5,9 відс. з причини мехіканської економічної кризи. Допомога Мехіко зменшить вкладникам їхні затрати і забезпечить деякі місця праці у фірмах ЗСА, які виробляють товари на експорт до Мехіко. Вона також уможливить мехіканському урядові позичати гроші по нижчій процентовій ставці.

В наслідок кризи постане в Мехіко економічна рецесія. Якщо зовнішня допомога матиме бажані успіхи, ця рецесія буде менш сувора, ніж вона була б без неї. Плян Клінтона дає надію інвестиційним банкам, що мехіканські акції в близькому майбутньому підуть вгору.

Закордонні вкладники втратили більйони долярів у Мехіко. Вони бажають знати, чому їхні уряди не попередили їх, що економічна ситуація в Мехіко була гірша, ніж їм видавалася. Мехіканський міністер фінансів вважає, що криза не була б такою серйозною, якби чижинецькі вкладники не прагнули інвестувати в Мехіко. Це є притаманний риск інвестування в чужих країнах.

Мехіканські великі банки і фірми оприлюднили поважні фінансові затрати, головно на обмінному курсі песа стосовно доляра. Наприклад, телефонічна компанія мала втрати 862 міл. дол. Інфляція буде великою турботою уряду. На підставі досвіду в січні 1995 року вона може осягнути між 20 відс. і 70 відс. річно. Уряд мусить строго контролювати підвишки зарплат та прибутки і затрати.

Американські взаємні фонди, які інвестують головно в Латинській Америці, потерпіли пропорційно з фінансовим ринком. Їхня вартість в 1995 році зменшилася пересічно на 14 відс. За сім тижнів від початку кризи середній загальний прибуток 16-ти взаємних фірм з активами 3.3 біл. дол. впав на 26.7 відс. Пенсійні фонди правдоподібно зазнали подібних затрат.

Падіння в довір'ї вкладників, яке спричинило несподіваний спад вартости песа, також заподіяло шкоду біржам багатьох країн світу. За даними Блюмберґ файненшел сервісес, як зразок, подаю деякі з них з кінцем січня ц. р.

Біржа	Зниження (у %)
Мехіко	22.2
Бразилія	10.2
Аргентина	5.8
Мадярщина	21.1
Чеська Республіка	7.0
Пакістан	13.4
Китай	12.5
Гонґ Конґ	10.3
Індонезія	8.3

Проголошення Клінтоном допомоги поліпшило вищеподану ситуацію в лютому. Банки, біржа і вкладники не були єдиними, що зазнали затрат. Багато звичайних громадян потерпіло також, наприклад, члени пенсійних фондів, забезпеченевих компаній, а також робітники, фірми яких мають філії в Мехіко.

Що сталося в Мехіко, має значення поза Америкою. Це є підтвердження в драматичний спосіб, що плинність капіталу є діткнена зміною довір'я. Втручання ЗСА в мехіканську ситуацію заспокоїло вкладників.

Бажаючи запобігти більшій світовій фінансовій кризі, президент Клінтон запропонував ґарантію мехіканських позик в сумі 20 біл. дол., Міжнародний валютний фонд погодився позичити 17.8 біл. дол., Банк міжнародних розчислень — 10 біл. дол. та інші країни три більйони долярів. Конгрес ЗСА є задоволений з такого пляну, бо не мусить його члени виявляти своїх індивідуальних думок.

Економіст Джеффрі Сакс з Гарвардського університету ставить запитання, чому не застосувати такого підходу до інших країн, які потребують економічної помочі, наприклад, України чи Росії? Подібної думки є також інші економісти.

Нагода помогти Росії стабілізувати рубель, правдоподібно, вже минула, але подібна ситуація може постати в Україні. Жодна з заможних країн не спішиться з фінансовою допомогою Україні. Проф. Сакс відповідає на запитання, чому такий повільний темп, так: „Різдвяні премії ні одного з інвестиційних банкірів не залежать від російської стабільности ані, правдоподібно, не залежатиме від приборкання інфляції в Україні".

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Ольга Кузьмович

Згадуючи Я. Гніздовського

(Напередодні виставки до 10-річчя смерти)

Справді важко повірити, що минуло вже 10 років від відходу, і це так несподівано, нашого вийняткового мистця Якова Гніздовського. Здається, немов це було вчора, коли, як грім з ясного неба, вдарила в українську громаду вістка, що Я. Гніздовського не стало між живими. Але не лише його смерть порушила українську діяспору. Він належав до тих нечисленних мистців, твори яких, зокрема графіка, стали широковідомі в американському світі, а численні ілюстровані ним книжки американських авторів принесли йому заслужене ім'я серед чужих та належне місце на міжнародному форумі, в американських музеях і збірках, як, наприклад, бостонського і філядельфійського музеїв, конгресовій бібліотеці у Вашінґтоні, музеїв у Клівленді, Люїзіяні, Річмонді та цілому ряді інших мистецьких інституцій в ЗСА та інших країнах. За свою мистецьку працю Я. Гніздовський отримав ряд нагород і відзначень також від американських інституцій, які, зокрема, високо оцінили його дереворити.

А все ж це признання і визнання Я. Гніздовського, як світового рівня мистця, ніколи не відібрали йому пальми першости і завжди найважливішої мети — служення українському мистецтву і бути українським мистцем, але і вдумливим есеїстом, автором ряду статтей, ілюстратором безлічі українських видань і ентузіястичним творцем українського екслібрису. Він не лише численними екслібрисами своєї роботи причинився до піднесення рівня жанру, але із своїм приятелем і таким же ентузіястом книжкового знака д-ром Миколою Кузьмовичем став засновником Товариства Українських Екслібрисистів, яке зусиллями цих двох приятелів тривало ще при житті.

Саме Я. Гніздовський після смерти свого друга д-ра М. Кузьмовича взявся разом зі мною продовжувати розпочату справу підготови виставки українських книжкових знаків-екслібрисів в Українському Музеї в Ню Йорку, а підставою цієї виставки мала бути широка збірка екслібрисів, що її мав мій покійний чоловік.

Ми спільно підготовили відповідний заклик до української громади — складати чи зголошувати українські книжкові знаки, виконані нашими графіками, і він появився у пресі. Виставка мала відбутися у 1986 році і ми працювали над її підготовою дружньо. У мене залишилося з того часу широке листування з Я. Гніздовським. Останній лист у цій справі був з 27-го серпня 1985 року, де він детально описує плян виставки, дає мені певні доручення і залучує найновіший свій книжковий знак, виконаний для професора східного права Лондонського університету. А 8-го листопада того самого року Я. Гніздовського вже не стало між живими, і запляновна нами виставка ніколи не відбулася. Але повну збірку українських книжкових знаків мого покійного чоловіка, згідно з його останньою волею, я перевезла до Львова і там у 1992 році відбулася їх окрема виставка в Українському Національному Музеї, де вони і залишилися назавжди.

Дивним збігом обставин цю виставку, де були оригінали екслібрисів Я. Гніздовського, виконані для нашої родини, підготовив дбайливо син друга нашого славного мистця, також добре відомого мистця в Україні і також вже покійного Омеляна Ліщинського.

Обидва ці художники студіювали перед Другою світовою війною в Академії Красних Мистецтв у Варшаві разом з моєю вірною подругою молодих років Славою Лининською, що відтак стала дружиною О. Ліщинського. У тих роках ми творили нерозривну чвірку, постійно зустрічалися, дискутували палко про українське мистецтво та культуру і брали участь у всіх імпрезах кипучої життям Студентської громади.

У наших частих зустрічах тут, на еміграції, ми не раз із Я. Гніздовським згадували ті безжурні студентські роки і спільного друга Омеляна, творчий потенціял якого тихо, але завзято стояв у розрізі із наказаним соцреалізмом. Однак виставкою цих екслібрисів у Львові немов замкнулося коло життя і дружби цієї малої, але цікавої групи і знайшло продовження у наступному поколінні.

Так і тепер, Я. Гніздовського немає вже десять років між нами живими, але його дочка і дружина продовжують працю над тим, аби творчість його не забулася, не звузився широкий діяпазон його мистецтва, щоб жив він завжди з новими українськими і чужинецькими поколіннями. Нові видання з дереворитами Я. Гніздовського, а тепер меморіяльна виставка його творів в Українському Інституті Америки до 10-річчя з дня смерти мистця — це найкращий доказ того, як вміють шанувати його пам'ять там, де творив, здобув славу і спочив навіки український маляр Яків Гніздовський.

Для нас він назавжди залишиться незабутнім другом, яким можна пишатися, поважати і згадувати з найкращих років спільного життя.

Корнель Крупський

ПРО „THE UKRAINE" І „НА УКРАЇНІ"

I

Який маленький, бо тільки з трьох букв, додаток до назви „Україна" в англійській мові, а яке широке значення криється за цим. Його значення збагнули ті українці, які після Другої світової війни опинилися в англомовних країнах і почали вивчати англійську мову. Та й не відразу і не всі зрозуміли функцію цього додатка, який в англійській мові називається артиклем, а зрозуміли ті, які пізнали, що в основному не ставиться артикля перед назвою країни, а якщо ставиться, то тільки перед назвою кількох країн чи географічних назв, які існують як сукупність країн або географічних назв. Наприклад, артикль ставиться перед такими назвами: the United States of America, the Soviet Union, the Netherlands, the Phillippiness, the Azores та ще перед кількома подібними, але ніколи не ставиться перед такими географічними назвами, як Америка, Росія, Голляндія і взагалі цього артикля не ставиться перед назвою ні однієї країни у світі. Україна є єдиною країною, перед назвою якої в англійській мові донедавна ставили цей артикль, який вказував англомовному читачеві, що ця країна не є державним народом-нацією, а провінцією або невід'ємною частиною якогось іншого народу. Логічно це зовсім подібне до того, коли в українській мові перед назвою „Україна" в місцевому відмінку ставимо прийменник „на" замість „в" або „до".

Мабуть, ніде у світі не поширені мовні та інші довідники так, як поширені в Америці, а найбільш популярними з них є довідники Вебстера. Колись, при перших зустрічах з нами, американці були цікаві довідатися, які ми національности, і коли почули, що ми — українці, то рідко хто з них знав щось про українців, а ті, що знали, ототожнювали нас з росіянами, а при тому виявлялося, що ті американці черпали свої відомості про нас з найбільш популярного довідника Вебстера, а з нього вони довідувалися, що українці також відомі як малороси і їхня мова — це суміш російської мови з малоросійською. При цьому у замітці було подано, що назву „Україна" пишеться з артиклем. Деякі інші довідники ще й подавали, що в Україні страшенно поширений антисемітизм та що українці дуже колябoрували з гітлерівцями.

Добровільно взявши на себе ролю „амбасадорів" України, щоб поширювати правду про України, українські іміґранти швидко переконалися в тому, як трудно виконувати це завдання, маючи проти себе цілковите незнання або спотворене поняття про нашу Батьківщину. Ми пізнали, що американці є надзвичайно толерантним народом, який любить знати правду, але для поширювання правди нам дуже потрібно була відповідна література, бо в тій, що тоді існувала, Україну та її народ представляли у викривленому дзеркалі. Ще недавно американські „совєтологи" вважали українців за курдів, які безнадійно століттями змагають до державної незалежности. Хоч спочатку наше „амбасадорство" виглядало тяжким і безнадійним, але з часом ми запримітили деякі успіхи, які заохочували нас до дальшого організованого життя в громаді, церкві і спільноті. Проте про усунення зненавидженого артикля перед назвою „Україна" ми і мріяти не могли.

У розмовах на цю тему з нашим науковцем, з яким вже багато років живемо в одному місті, ми приходили до висновку, що навіть найбільші намагання цілої нашої спільноти довести до усунення цього артикля будуть безуспішними. Як професор і декан американського університету, а відтак дуже успішний видавець шкільних підручників і капітальних праць з української літератури англійською мовою, мій співрозмовець прекрасно розумів ґенезу тієї причепки до назви „Україна" в англійській мові. Ми прийшли до висновку, що та причепка з розмислом була внесена російськими професорами, які після комуністичної революції повтікали до Америки і тут позаймали керівні становища по американських університетах, у пресі та книжкових видавництвах, а їм чимало допомогли інші недруги України, які зазіхали на її землі. Ми приходили до висновку, що усунути цей артикль зможе тільки Уряд незалежної України. Ми вірили в те, що Україна колись стане незалежною державою, але то, що це станеться ще за нашого життя, не припускали і найбільші оптимісти.

Проголошення незалежности України в 1991 році треба вважати справжнім чудом, яким милосердний Господь нагородив наш народ за століття страшні наруги, та тяжке терпіння і величезні жертви. Сповнилося пророцтво Слуги Божого Андрея Шептицького, яке він проповів перед своїм відходом з цього світу, а саме, що Українська Церква відродиться, а Україна стане незалежною і могутньою державою.

(Закінчення буде)

Інна Христенко

ДО 200-ЛІТТЯ З ДНЯ СМЕРТИ Г. СКОВОРОДИ

I

Стоїть у Харкові на Павловому полі будова, зведена об'єднанням архітекторів. На дев'ятому поверсі видніється напис: 1972. Знаменна дата і не менш знаменна історія, пов'язана з нею.

То була доба сумнозвісного брежнєвського „розвинутого соціялізму". Щасливі часи для партійної номенклятури та породжених нею зажерливих акул, як, наприклад, тодішній голова харківського відділу Спілки Художників України Сізіков. Прикриваючись могутньою підтримкою всесильного обкому партії, можна було лопатою загрібати гроші, будуючи всякі бездарні пам'ятники. Не треба було дбати про їх красу і художність, слід було тільки сліпо виконувати забаганки обласних партійних вельмож, як це було з пам'ятником героям революції на тодішній площі Тевелєва. Розповідали, що як пам'ятник був уже встановлений, прийшов подивитися на нього секретар пропаганди харківського обкому. Став навпроти — біля театру ляльок, — поглянув на той архітектурний „шедевр" і скривився: „Не годиться!" Не тому, що пам'ятник поганий — просто з-за нього визирали контури давнього монастиря та Покровської церкви. Архітекти перелякались. Що робити? Монастир не зсунеш, пам'ятник не знесеш. І придумали: доліпили до прапора в руках героя революції ще шматок, щоб не видно було Покровської церкви. Так і стоїть собі досі цей незграбний архітектурний витвір, псуючи вигляд старого центру міста. А художники та архітекти й вусом не ведуть: наказ високої особи виконано, і гонорари в кишенях лишилися.

От що значить жити в мирі з сильними світу цього! Можна тоді робити все, що заманеться. Порушивши генеральний плян забудови міста, збудувати собі на території санітарної зони Павлового поля елітарний будинок з найкращим плануванням квартир. І хай собі мешканці цього мікрорайону протестують скільки завгодно. Хай пишуть листи в різні інстанції, їздять до Москви — нічого не допоможе. Доведеться примиритися з доконаним фактом.

Треба було б і мені примиритись. А от же в своїй наївній надії на перемогу справедливости вирішила я звернутися з цією справою до першого секретаря обкому партії Григорія Ващенка. І не тільки з цією справою: був кінець 60-их років, наближався значний ювілей: 250-річчя від дня народження видатного українського філософа-гуманіста Григорія Сковороди. Того самого, якого ідеї були вершиною прогресивної думки в Україні у XVIII ст. Химерного вільнодумця, що відмовився стати придворним філософом російської імператриці Катерини II. Мандрівного поета, якого вірші-пісні „Де згода в сімействі", „Всякому городу нрав і права" широковідомі в народі й використані у п'єсі „Наталка Полтавка". Вдумливого мислителя, слова якого наводив академік Петро Капиця у своїй промові на засіданні Лондонського королівського товариства у 1966 році: „Ми повинні дякувати Богу, що він створив світ так, що все просте — правда, а все складне — неправда".

Кожного, хто вболівав за долю рідної культури, турбувала думка: а як же в Харкові, де довгий час жив і працював Сковорода, буде відначено цю дату?

Поділилась і я цими турботами з відомим письменником Ігорем Муратовим, і він адресував мене в харківський відділ Товариства Охорони Пам'ятників Історії та Культури. Там мене радо зустріли і відразу кооптували в президію правління цієї організації. Разом з доцентом Харківського Університету Анастасією Ніженець заходилися ми плянувати увічнення пам'яті українських культурних діячів, що їх імена пов'язані з Харковом. Було вирішено клопотатися про відкриття музею Квітки-Основ'яненка, запропонувавши для цього будинок початку XIX ст. на розі вулиці Карла Маркса, що належав колись родичі Квітки і де письменник часто бував. До ювілею Сковороди малося на увазі встановити пам'ятник на території Харківського колеґіюму, в якому працював Сковорода до 1769 року, створити музей на Чистоклітській вулиці (там збереглася хата, в котрій перебував часами Сковорода), а також упорядкувати криницю Сковороди в Бабаївському лісі під Харковом, де він писав свої „Байки харківські".

Та, на жаль, усі наші пляни наштовхнулись на протидію обласних і міських органів партії. Не раз друкувала я статті в газетах „Соціялістична Харківщина" та „Літературна Україна" про болючі питання української культурної спадщини, як за своїм підписом, так і за підписами Василя Мисика, Івана Вирґана та інших знаних письменників. Але всі ці публікації були, як то кажуть, „до лямпочки" обласним партійним босам.

От тоді я й поклала собі добитися прийому в „Першого". Це було справою нелегкою, та допоміг випадок: харківських письменників саме закликали до обкому на зустріч з „Першим". Прийняли нас у малій залі, і я завбачливо зайняла місце якнайближче до „самого". Коли він закінчив свій виступ, я одразу підступила до нього й запитала, чи не відмовиться він мене прийняти. „Перший" був у доброму гуморі й люб'язно погодився, доручивши своєму заступникові повідомити мене про день і час зустрічі.

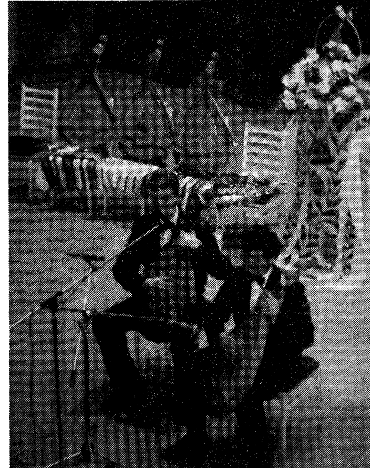
(Закінчення буде)

Інна Христенко народилася в Полтаві, з дитячих років жила в Харкові, закінчила історичний факультет Харківського Університету. Член Спілки Письменників України. Від 1993 року живе в Німеччині.

Про вечір пам'яті Г. Хоткевича у Львові

У Львові 21-го грудня 1994 року в залі фільгармонії відбувся величавий вечір бандури, присвячений талановитому синові українського народу Гнатові Хоткевичеві, який вніс великий вклад у розвиток української культури та кобзарського мистецтва зокрема.

Словом про Г. Хоткевича цей вечір відкрив заслужений діяч мистецтв України Василь Герасименко, професор Львівського Музичного Інституту. Вела концерт лавреат республіканського конкурсу Наталя Самотос. В концерті виступив заслужений артист України Григорій Шумейко, який був автором сценарію та режисером концерту. Він читав уривки з художніх творів письменника та його вірші, а музику Хоткевича виконували талановиті студенти-бандуристи, вихованці проф. В. Герасименка Тарас Лазуркевич та Олег Созанський. Концерт тривав майже три години без перерви, але сценарій був зроблений дуже вдало, артисти виступили з дуже цікавою програмою. міняючи концертні строї до українських народних пісень, українських дум, а врешті до світових клясичних творів і тому публіка все вислухала як на одному подиху і потім люди казали, що давно не було такого гарного концерту. Всі тексти були органічно пов'язані з музикою, публіка почувала багато нового і цікавого про Хоткевича, а хто ще раніше не чув виконавців — Олега і Тараса, то отримали масу задоволення. Бандуристи виконали три думи, пісні на слова Г. Хоткевича, а також інструментальні твори клясиків Букстегуде, Вівальді та Паґаніні, твори сучасних авторів — К. М'яскова, Оксани Герасименко, адже мрія Г. Хоткевича була , щоб бандура вийшла на сцену саме як повноцінний музичний інструмент, який може промовляти до всіх людей, незалежно від їх національности і мови.

Т. Лазуркевич і О. Созанський

Хочеться процитувати Євгенію Романів, яка зробила допис до газети „За Вільну Україну", почувши гру Т. Лазуркевича. Вона писала, що „раніше себе не відчувала шанувальницею бандури. Можливо тому, що доводилося чути лише мляве пощипування струн, заглушене співом самодіяльних виконавців. Але коли на сцену вийшов чорночубий, вусатий бандурист в ошатному гетьманському вбранні і плавно торкнувся струн бандури, мені здалося, що звуки виринають не з дерев'яного серця інструменту, а з мого власного. Було таке відчуття, ніби музикант грає на струнах моєї душі, бо вона раптом тьохнула. Напевно, така сила справжнього мистецтва. Ім'я цього бандуриста відтепер запам'ятаю назавше — Тарас Лазуркевич, бо це він відкрив для мене бандуру. І не тільки для мене, якщо судити з гарячих оплесків, якими дякувала йому публіка".

У вечорі брала участь дочка Г. Хоткевича, Галина, яка приїхала з Франції. Вона поділилась своїми спогадами про батька.

У своєму листі до директора державної зразкової капелі бандуристів ще у 30-их роках, де він висловлював свої зауваги і пораду з приводу прослуханого концерту, Г. Хоткевич писав: „Ви просили мене, як людину, знайому з бандурою, сказати свою думку відносно вашої капелі. Я з радістю поділюся враженням, яке я виніс, слухаючи ваш концерт, але прощу дозволу поговорити про недоліки, так як про достоїнства вже багато було говорено у величезній кількості рецензій, і повторювати це, можливо, й не потрібно. До речі, про рецензії. На мене, признаюсь, вони завжди справляють пригнічуюче враження. Вже одне то погано, що всі вони стандартно хвалебні, це показує на відсутність уваги і, я б сказав, поваги.

Приїжджає який-небудь третьорядний піяніст, скрипаль — про нього говорять, обсуджують його виконання, знаходять можливі плюси, вказують на беззаперечні мінуси, словом трактують серйозно, як музиканта. І тільки про бандуристів говорять завжди одним і тим же поблажливим тоном, яким доросла людина розмовляє з дитиною: — Ах, це ти, серденько, намалювала? Сама? Ах, яке чудо! Знаєш, а ти ж прекрасно малюєш! і т. п.

Не видно в цьому серйозного підходу, не чути слів розумної критики, що помогала б працювати. Чому? Та тому що піяніст — це музикант, скрипаль — тегж музикант, а бандуристи — це так собі, і ніякої музики там немає.

А між тим я твердо знаю, що й бандура — музика, серйозна музика, з новим звучанням, з новим оформленням..."

Але якщо б Г. Хоткевич побував на цім концерті, він би залишився задоволенням, бо, можна сказати, що його мрії здійснилися. Бандуристи виконували твори на бандурах харківського зразка, прихильником якої був Хоткевич. Бандури з прекрасним звуком та оформленням були виготовлені В. Герасименком, який все своє життя присвятив поліпшенню звучання, конструкції та взагалі розвитку бандури в Україні. Робляться заходи, щоб американські слухачі також почули гру і спів талановитих бандуристів.

Оля Олійник

Ділимося сумною вісткою, що в середу 15-го лютого 1995 р. відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, ТАТО, ДІДО і ПРАДІДО

бл. п.

ТЕОДОЗІЙ САВКІВ

нар. 21-го листопада 1910 р. в селі Рибники пов. Бережани.

ПАНАХИДА — в п'ятницю 17-го лютого 1995 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — в суботу 18-го лютого о год. 10:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені у глибокому смутку:
дружина — ЕВДОКІЯ
дочка — МАРІЯ ЛУЦИК
сини — ОЛЕГ з дружиною
— ВОГДАН з дружиною
внуки — ХРИСТЯ з родиною
— ОРИСЯ з родиною
— МОТРЯ з родиною
— ПЕТРО

та ближча і дальша родина в ЗСА й Україні.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР "ДУМКА" в НЮ ЙОРКУ

ділиться зі своїм членством та українською громадою скорбною вісткою, що у суботу, 14-го січня 1995-го року, відійшов у вічність на 85-му році життя

бл. п. д-р мед.

РОМАН ГРАБ

один з 14-ох ініціяторів-основників хору "Думка", тенор-соліст та довголітній член Управи хору.

ПАНАХИДА відбулася у вівторок 17-го січня, у похоронному заведенні Литвина в Юніон, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужено в середу 18-го січня 1995 року в українській католицькій церкві св. Володимира в Елизабет, Н.Дж., а тлінні останки спочили на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій родині складаємо глибоі співчуття.

УПРАВА і ЧЛЕНИ ХОРУ "ДУМКА"

Дирекція Федеральної Кредитової Кооперативи „САМОПОМІЧ“ Клифтон - Пассейк, Н.Дж.

запрошує все своє членство на

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

які відбудуться

в неділю 26-го лютого, 1995 р. о год. 3-ій по пол.

в залі Української Централі, 240 Hope Avenue, Пассейк, Н.Дж.

ДИРЕКЦІЯ

В 40-ий ДЕНЬ СМЕРТИ нашої найдорожчої МАМИ, БАБУНІ, СЕСТРИ, КУЗИНКИ і ТЕТКИ

бл.п.

ЯРОСЛАВИ-СЛАВИ САЛИК з БОРКОВСЬКИХ

відправиться

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в четвер 23-го лютого о год. 7-ій рано в церкві св. Юра в Ню Йорку.

Про молитви просить родина в Ню Йорку:
донька — МАРТА Д.
внучка — РОМА ЯЦУШКО
шваґерка — ЛЕСЯ САЛИК

Парафія Чесного Хреста в Асторії відзначила 50-літній ювілей

Асторія, Н. Й. (В. Л-ць). — День 13-го листопада 1994 року увійде до історії місцевої громади, зокрема парафії української католицької церкви Чесного Хреста, бо того дня парафія відзначила свій 50-літній ювілей. Імпрезу увінчали великі паради: Архиєрейська Служба Божа, що її очолив Стемфордський Владика Василь Лостен, Єпископ Епархії, похід до церкви священства і парафіян, багатолюдний бенкет з участю українців чотирьох поколінь.

При вході до церкви Владику Лостена вітають хлібом і сіллю Марія Ґречин і Михайло Остафійчук.

Почесні гості за голов-ним столом (зліва): о. Г. Опаскі, ЧСВВ, А. Коваль, Л. Ґалан, о. протоігумен Х. Войтина, ЧСВВ, ред. В. Левенець, о. П. Сандрик, ЧСВВ (парох), Владика В. Лостен, о. М. Попадюк, ЧСВВ, о. шамб. і декан Ю. Бінковський.

Діти-танцюристи при церкві Чесного Хреста з керівником Ромою Приймою-Богачевською і Владикою Лостеном.

З великою радістю й ентузіязмом вітали духовні і світські особи приїзд Владики Лостена. Старші громадяни Михайло Остафійчук і Марія Ґречин, тут народжена громадянка, жертвенна і прикладна парафіянка, вітали Владику словами радости, хлібом і сіллю, а двоє дітей, зодягнених в українські строї, Маруся Дробенко і Михась Каніщак, піднесли Єпископові китиці квітів. Владика не тільки очолив Архиєрейську Богослужбу, але виголосив знамениту зворушливу проповідь, а після Служби Божої взяв участь у бенкеті, спільно зорганізованому о. парохом Пилипом Сандриком, ЧСВВ і Ювілейним комітетом під керівництвом відомого в Асторії підприємця Лева Ґалана. Крім нього, до комітету входили: о. П. Сандрик, ЧСВВ, Анна Коваль, Борис Крамарчук, Леся Волчук, Микола Ривак, Ірена Крамарчук, Віліям Ґаллаґа, ред. Володимир Левенець, Доротея Ґалан, Степан Самбой, Іван Вітюк, Оксана Бачик, Осип Бачик, Осип Галатин, Мирослав Попович, Степанія Рудик, Марія Нестерчук, адв. Володимир Дробенко, Антін Мулик, Галина Пушка, Теодор Штогрин. Очевидно, комітетові допомагали у підготові імпрези багато інших осіб.

До Служби Божої, співслужителями якої були чимало священиків, місцевих та з сусідніх парафій, співав церковний хор під диригентурою Андрія Стасіва. Хор пізніше виступив також у програмі бенкету, співаючи „Отче наш" і „Возвеселися".

Святкування, як вже було сказано, продовжувалось в приміщенні „Голден фезант". При вході до залі гостей вітали діти Лариса Крамарчук, Маруся Дробенко і Лариса Балко. Програмою проводив ред. В. Левенець. При головному столі засіли: о. Гілярій Опаскі, ЧСВВ, сотрудник парафії Чесного Хреста, Анна Коваль, заст. голови комітету 50-ліття, Лев Ґалан, голова комітету, о. протоігумен Христофор Войтина, ЧСВВ, о. Пилип Сандрик, ЧСВВ, Владика Лостен, о. ігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, парох церкви св. Юра і генеральний вікарій Епархії, о. Маврикій Попадюк, ЧСВВ, ігумен манастиря св. Йосафата в Глен Ков, о. монс. Юрій Бінковський, парох церкви св. Духа в Брукліні і декан Бруклинського деканату.

Ведучий програмою В. Левенець представив також присутніх, які у числі 375 осіб виповнили по береги бенкетову залю, почесних гостей при двох столах: о. І. Кащака, пароха церкви св. Володимира в Гемстеді, о. П. Оґірка, пароха з Озон Парку, о. В. Салковського, ЧСВВ, вікарія манастиря св. Йосафата в Глен Ков, о. диякона І. Єдриховського, брата Йосафата Орібка, о. монс. Е. Монастирського, пароха церкви Св. Благовіщення у Фреш Медов, а також великих добродіїв церкви Чесного Хреста: Марію Подольську, жертвенности якій парафія багато завдячує, Марію Ґречин, Марію Семусь, Антона Мулика, Меланію Чолі, піддиякона Юрія Малаховського з дружиною, двох дяків — Ю. Дибу з дочкою Надією і Петра Цюпу з дружиною.

Бенкет відкрив коротким вступним словом голова комітету 50-ліття Л. Ґалан; він представив майстра церемонії. Хор церкви Чесного Хреста започаткував програму бенкету національними гимнами, спів яких підхопили гості. Ведучий програмою в кількох словах привітав Владику Лостена, протоігумена Христофора і всіх отців та численно зібраних громадян, і закликав усіх з'єднати усі сили тут, в діяспорі, та в Україні, бо за вільне існування Церкви і народу віддали життя сотні тисяч християн, між якими — єпископи, священики, монахи і монахині, а деякі з них, наприклад, Патріярх і Кардинал Йосиф Сліпий, відсидів повних 18 років в комуно-московських ҐУЛаґах. Його терністим шляхом пішли також тисячі інших мучеників за віру і батьківщину.

Вступну молитву, благословення страв і короткий привіт парафії з нагоди 50-ліття виголосив Владика Лос-тен. Після виступу церковного хору демонстрували свою вмілість наймолодші танцюристи при парафії, які мають нагоду і щастя вчитися танців під вмілим керівництвом хореографа Роми Прийми-Богачевської. Вони зробили на присутніх дуже гарне враження і отримали заслужені оплески.

Українські мелодії між точками програми виконувала оркестра „Чарівні очі". Крім того, у мистецькій програмі виступили: квартет „Гомін Степів" (Оля Ходоба-Фриз, Оксана Харук-Боднар, Теодор Боднар, мол., Іван Лехіцький) і танцювальна група старшого юнацтва з Йонкерсу під керівництвом Володимира Юрченюка. Група зібрала чимало похвал і оплесків, а бандуристи прямо зачарували публіку досконалим виконанням чотирьох пісень. Вкінці вони з допомогою А. Стасіва і Богданни Волянської відспівали ще грімке многоліттєвіє парафії з нагоди ювілею. Головна частина залі була гарно вдекорована гравюрою церкви і написом (спільна праця мистців М. Поповича і О. Галатина), що надавало ювілеєві ще більшої поваги.

Короткі, глибокі за змістом промови, чи радше привіти, виголосили о. протоігумен Х. Войтина, ЧСВВ, о. П. Сандрик, ЧСВВ, парох церкви Чесного Хреста, який не тільки совісно виконує свої функції пароха, але активно працює над вихованням української молоді і дітей. Глибокодумне слово сказав о. ігумен і парох церкви св. Юра П. Пащак, ЧСВВ, який пригадав присутнім давні часи заснування парафії в 1942-43 роках, коли було закуплено за 37,000 дол. просторий будинок при 31-ій авеню, який перероблено і пристосовано для церковних цілей. 22-го жовтня 1944 року відбулася церемонія посвячення церкви і церковних приміщень. Отець П. Пащак згадав першого пароха о. Сильвестра Коляра, ЧСВВ, і його послідовників, згадуючи при тому про велику жертвенність, працьовитість і вірність парафіян. Велику заслугу у розвитку парафії мають українці, які прибули до цієї країни перед Першою світовою війною, а опісля — їхні діти. Пов'язаність поколінь тягнеться аж до наших днів.

Треба згадати, що при парафії Чесного Хреста існує також протоігуменат Василіянського Чину Американської провінції Успіння Божої Матері. Теперішній протоігумен Х. Войтина, ЧСВВ, в минулих роках був тут парохом і чимало спричинився до внутрішнього розмалювання церкви, співпрацюючи тісно з мистцем Борисом Макаренком.

На бенкеті були присутні численні представники місцевих організацій, серед яких майстер церемонії представив Розалію Доляк (Апостольство Молитви), Наталку Юнко (Товариство св. Вервиці і вівтаря), Івана Бабурку (католицькі ветерани), піддиякона Ю. Малаховського (Патріярхальне товариство в Ню Йорку), Івана Вітюка (35-ий Відділ ООЧСУ), Стефанію Рудик (ОЖ ОЧСУ), Мирона Бурика (Осередок СУМА), Володимира Корнагу (Пласт) і д-ра І. Флиса (кол. головного предсідника УНС). Наспіли також письмові привітання від сенатора Алфонса Д'Амато, новообраного губернатора стейту Ню Йорк Джорджа Патакі, губернатора Маріо Квомо, стейтового сенатора Джорджа Онорато, конґресмена Томаса Мантона, конґресменки Королин Малоні, члена стейтової асамблеї Деніса Батлера, спікера міської ради Пітера Ф. Валоні, достойного Джана Лігі, члена верховного суду стейту Н. Й., о. Джана Антоноруосса з грецької церкви св. Димитріюса, з канцелярії римо-католицької парохії Мост Прешес Блад і від предсідника Українського Народного Союзу мгра Уляни Дячук.

Вкінці Л. Ґалан офіційно подякував ведучому банкетом, членам комітету, усім особам, які спричинились до звеличання цього незабутнього 50-ліття. Кінцеву молитву проказав о. протоігумен Х. Войтина, ЧСВВ.

Треба підкреслити, що парафіяни і гості довго пам'ятатимуть цю неділю, 13-го листопада, бо торжественна Богослужба і величні святкування-відзначення 50-ліття існування парафії — це доказ віри і прив'язаности вірних до своєї Церкви, свого обряду, своїх вічних традицій. Новозбудований храм буде остоєю і свідком нашої святої віри та нашої любови до незалежної України, за державне укріплення якої треба нам молитися у нашому прекрасному храмі.

Сестри Василіянки вшанували пам'ять Митрополита

Сестри Василіянки Філядельфійської Провінції 18-го листопада 1994 року відзначили урочисто 50-ту річницю смерти Митрополита Андрея Шептицького. У момент відкриття цього свята Сестра Міріям Кляра, провінціяльна настоятелька прочитала молитву слуги Божого Митрополита Андрея, в котрій він заохочує монахинь до самопосвяти і до служіння Богові і українському народові. Відтак Сестра Міріям Береза прочитала поему, котру вона присвятила вічній пам'яті Митрополита Шептицького, а потім вся зібрана монаша спільнота заспівала „Боже Великий" і молитовно виявила свою вдячність за доброту, на на яку щедре було життя Митрополита Андрея.

Важливим є також згадати, що впродовж листопада ми мали виставку в нашому монастирі на Факс Чейсі в честь Митрополита Шептицького. Тоді можна було оглянути деякі світлини Митрополита в оточенні сестер, дітей і вірних, а рівночасно перечитати цікаві статті з тогочасних часописів. Там також були проповіді Митрополита, листи і всякі інші цікаві речі з його життя і діяльности, що наші сестри зберегли впродовж років.

Цю виставку влаштували Сестра Віра Шабатура, архівар, і її асистентка Сестра Хризанта Бурій. Виставка увінчалася якнайкращими успіхами.

У вічну пам'ять Митрополита Шептицького

В П'ятдесятиліття
Твоєї смерти
В поклоні хилимось
перед Тобою,
Владико наш,
І з вдячністю віддаємо
Тобі хвалу
За незабутню
поміч, доброту,
За Твою опіку
над старцями

І батьківську любов
над сирітками,
За охорону в час війни
і лихоліття,
В час голоду і всякого
страхіття,
За все, за все, хвала Тобі
Владико наш.

Для Бога Ти і для народу
Життя своє в офіру склав,
Воно, наче смолоскип
На вівтарі святім,
Над чашою вина і крови,
І день-у-день зливалося
З могутнім сяйвом сонця,
З Святим Єством любови,
Владико наш.

Там, де стопи Твої ступали
Там квіти ніжні розквітали,
Палка любов ясніла
Нестримним полум'ям
горіла,
Там світло Божої науки
сповнялося силою,
любов'ю, вірою палкою
Дітей Твоїх опроміняло,
Владико наш.

Спочиваєш Ти, наш Батьку,
Тихо в Святоюрськім храмі,
Проте, чудесним способом
з небес
Ти розбудив віру і любов
між нами.
Твої моління, Твої діла,
Твої батьківські святі
слова
В серцях наших днесь
палають,
Духом віри і любови
Все наше єство
оживляють,
Владико наш.

Ударте в дзвони урочисті
І пісню слави заспівайте,
Щирим серцем і устами
Хвалу і честь Йому
віддайте.

Хай величавий гомін дзвонів
По всій вселенній
загомонить,
Тоді, як Папа Іван Павло
Другий
Тебе святим проголосить,
Владико наш.

І щиросердна пісня слави
Озветься з тисячних
грудей,
І возвістить усім народам
Про цей преурочистий день.

І запалають золотії свічі
На Твоїм престолі в
Святоюрськім храмі,
Й моління тихії покинуть
Аж до небес, у райські
брами.

І авреолю з самоцвітів
Янголи виготовляють на
Твою славу,
І віддадуть хвалу Творцеві
За Твою прославу,
Владико наш.

Твоє пропам'ятне ім'я
Митрополит Андрей
Шептицький,
Буде прославлене по всій
землі,
І всі племена і народи
Віддадуть поклін і честь
Тобі,
Бо для Бога і для народу
Ти важко працював,
За Церкву, за єдність,
за віру,
Ти своє життя в офіру
склав,
За все, за все, хвала Тобі
Владико наш.

Сестра Міріям Береза,
ЧСВВ, Листопад, 1994

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ ПЛЕЧИ член УНС Відд. 132-го в МекКіспорт, Па. померла 2-го вересня 1994 року на 90-му році життя. Нар. 2-го липня 1904 року в Галичині, Австрія. Членом УНС стала 1941 року. Залишила у смутку сина Михайла, внука Артурта і правнучку Діанну. Похорон відбувся 6-го вересня 1994 року на укр. цвинтарі св. Івана Хрестителя в Н. Версалю, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Смерека, секр.

ПЕТРО ЮРАХ член УНС Відд. 13-го Т-ва ім. св. Миколая у Вотервліті, Н.Й. помер 22-го жовтня 1994 року на 81-му році життя. Нар. 1913 року в селі Завіси, Лісько, Україна. Членом УНС став 1965 року. Залишив у смутку дві дочки Катерину з мужем Стенлі і Марію з мужем Миколою; 5 внуків і п'ять правнуків. Похорон відбувся 24-го жовтня 1994 року на цвинтарі св. Миколая в Колонії, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Павло Шевчук, секр.

МАРІЯ БАРЧИН член УНС Відд. 374-го Т-ва ім. М. Грушевського в Бостоні, Масс. померла 6-го жовтня 1994 року на 69-му році життя. Нар. 1925 року в Снятині, Україна. Членом УНС стала 1979 року. Залишила у смутку сина Богдана, дочки Андріяну, Ліду і Дарку; двоє внуків і сестру Олену Гуцуляк в Україні. Похорон відбувся 10-го жовтня 1994 року на цвинтарі Мт. Говп, Бостон, Масс.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Гетьманський, секр.

ГЕЛЕН ЛАНДІНО МЕЛЬНИЧУК член УНС Відд. 370-го Т-ва „Культура" в Ню Гейвені, Конн. померла 28-го жовтня 1994 року на 79-му році життя. Нар. 2-го лютого 1915 року в Ню Гейвені, Конн. Членом УНС стала 1933 року. Залишила у смутку сина Джеймса і сестру Барбару Шварц. Похорон відбувся на цвинтарі св. Лаврентія у Вест Гейвен, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!

Василь Ґіна, секр.

ІРИНА КОРБ'ЯК (Ґоґоша) член УНС Відд. 146-го Т-ва ім. Івана Франка у Воррені, Миш. померла 22-го жовтня 1994 року на 45-му році життя. Нар. 1949 року у Львові, Україна. Членом УНС стала 1990 року. Залишила у смутку матір Ксеню, брата Ігора, 2 сестри Ліду і Лену в Україні, та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 25-го жовтня 1994 року на цвинтарі у Львові, Україна.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 12-го БЕРЕЗНЯ, 1995 р.

Чикаго, Ілл. Управа 379-го Відд. УНСоюзу ім. св. Юрія повідомляє всіх членів, що Річні загальні збори відбудуться о год. 12:30 по пол. в залі під катедрою св. Миколая. Після зборів відбудеться відзначення 80-ліття постання нашого 379-го Відділу УНС в Чикаго, Ілл. Після зборів перекуска. Просимо громадно прибути. За Управу Відділу: А. Козяк – голова, С. Голяш – секретар.